

04. Maaji 2022

UPA 2022/115

Inatsisartut aaliangigassatut siunnersuut Naalackersuisut peqquneqassasut takornariaqarnermi suliffeqarfiit ingerlatani nalunaarusiakkut qulaajassallugit, qanoq iliornikkut nunaqavissut inatsisitigut allaffisornikkut aaqqissuussaanertigullu il.il sunniuteqarnerpaamik aalajangiisinnaalernissaat, nalunaarusiaq kingusinnarpaamik inatsisartunut agguanneqassaaq UPA 2023-imi.

(Siumup Inatsisartunut ilaasortaataitai)

Siumumit imaattumik oqaaseqassaagut.

Takornarialerineq aningaasarsiornikkut isaatitsiviussaaq, tamassumallu pitsaasumik ineriartortinneqarnissaannut politikikkut ukiorpassuannortuni alloriarnerit annertuut annikinnerusullu ingerlanneqartarsimapput.

Takornariaqarneq nunatta inuussutissarsiornieranut siunissami nappatitta pingaarnertut ilagilerumaaraat qularutissaanngilaq. Imalu pingaartigilerumaarluni inuiaqatigiinni nappatitsinnut ilaalerumaarluni. Nunatsinni inuussutissarsiornikkut nunatullu namminersornitta ineriartortinnerani Siumumit oqarpugut, inuussutissarsiornikkut aningaasanik isaatitsivigisassatta sukarsuit sisamaasut ilaattut takornariaqarneq inissisimassasoq.

Takornariaqarneq inuussutissarsiutaassaaq aningaasarsiornikkut imminut napatittoq, nunattalu aningaasarsiornieranu toqqammaviit ilaattut inissisimasoq. Aningaasarsiorfittut suliffissanillu nutaanik pilersitsiffittut piorsarneqarnera ingerlaannassaaq siammasissumillu tunngaveqarluni ineriartortinneqassalluni, avatangiisinut mianerinnittumik ataqqinnittumillu.

Siumut isumaqarpoq takornariaqarnermi, nunatta nalleruminaatsumik kusanassuseqarnerata saniatigut, aallaaviussasoq nunatsinni kulturi, - kulturi taannaavormi aamma nunatta namminersulerniarluni piareersarneranut tunngaviusoq. Taakkorpiaat tunngavigalugit takornarialerinermit inatsit suliarineqassaaq, suliarineqarneranilu pingaaruteqarluinnarpoq nunaqavissut sumiiffinnilu atuisut salliutinneqartuarnissaat.

Pingaartumik nunaminertamik atuinissamut aamma suliffeqarfinni, nunaqavissoq annertunerusumik piginnittuuffeqassasoq erseqqissarneqassasoq Siumumit kissaatigaarput, nunamilu maani innuttaasoq inerisaanissaminik inuiannik allanit inangersimaneqarnerani ineriartortitseqataanissaminut inatsisitigut illersugaalissasoq Siumup pingaartilluinnagaraa.

Nunattami immikkoortuisa ilaani takornartaanngilaq inuiaat allat takornarialerinnikkut aningaasarsiornieranu, tamanna imminermi soorunami ajunngilaq. Kisianni nunaqavissut isiginnaartuutinneqarnerat inangersimaneqartutullu inissisimaneqartutullu pissusissamisuunngilaq. Tamannarpiaruna inatsimmi uani pineqartoq, taamaattumik Siumumit tamakkiisumik siunnersuut una tapersorsorparput pisariaqartutullu isumaqarluta. Inuiaat Kalaallit sutigut tamatigut nunaminni aningaasarsiornikkut siuttuussapput piginnittuullutillu.

Mittarfissuit atuutilerpata qularnangitsumik takornariaqarneq ullumikkornit annertunerungaatsiarluni aallartittussatut ilimasaarutigineqarpoq. Taamaattumik takornarialerisunut takornariartitsisartunullu maani nunaqartunut pingaaruteqarpoq, inatsisitigut illersugaalernissap piareersarlugu aallartinneqarnissaa.

Mittarfissuit takkutilersut - tikikkuminarsaanerit sanaartornerillu, ilimagisatsitullu akikinnerusumik tikinneqarsinnaangulernerput - piumasaqarfigaatigut, aaqqissuussamik sulisoqarnikkut inatsisitigullu sinaakkusersuisimanitsigut aningaasarsiornerput uatsinnut iluaqutissanngortissagipput, taamalu pitsaasumik aningaasarsiornissarput toqqammavilersimassagipput.

Nunaqarfiit inoqarfiillu isorliunerusut tassaapput inuunitsinnut kulturitsinnullu ulluinnarni ilanngullutik pingaartitsisut. Tamatta takornarianut neqerooruteqarnissaq soqutigisarissavarput, allalli aamma immikkuullarinnerusunik takutitassaqaassat qularnangilaq. Ilami takornariaalluni nuannissaaq Kalaallit Nunaat takornariassallugu - kulturi kiisalu inooriaaseq pinggortitarlu takornariassallugit.

Assersuutigalugu Tiniteqilaaq (sermilik) takornariaqarfissuarnut sanillersuutissallugu ajukkunanngeqaaq – pinggortitaq kulturilu avammut nittarsaatissallugu takornariaqarfissatut. Kalaallit inuunitta ilorliup - kinaassuserpullu salliutillugu - takornariaqarnikkut illersussallugit uatsinnullu iluaqusiussanngortissallugit.

Qaannat, umiat, qamutit, qimmit, ulut, nerisassat, iluliarsuit, uumasorpassuillu assigiinngitsut pinggortitarsuarlu allarpasuillu allanit tamanit pisuussutigineqanngitsoq kalaallit uagut pisuussutigaarput.

Inatsisitigulli periarfissiinikkut kinaassutsitsinnik ajugaanerussaaq, nunaqavissoq inatsisitigut piginnittunngortikkutsigu. Aningaasarsiornikkut sunniutissai annertuumik kinguneqartariaqanngillat, aamma aningaasaleerusussuseqartussat ajattorniarneqanngillat. Inuiaalli Kalaallit tassaassapput salliullutik pisussat inatsisitigullu illersorneqartussat.

Siumumit siunnersuutigineqartoq tamakkiisumik tapersoripput oqaatigerusuppara, isumaqassanngilarli inuiannut allanut ajattuinerlut oqariartornerusoq. Piffissanngorpoq namminiussuserput aallaavigalugu takornariaqarnikkut nioqqutigut illersussallugit, minnerunngitsumik nunaqavissunik siuttuuffigineqarlutik suliffeqarfiit tamakku ingerlalernissaat.

Taamak oqaaseqarluta siunnersuut ataatsimiititaliamut susassaqartumut ingerlateqqinneqassasoq inassutigaarput.

Lars Poulsen, Siumut